

44 VE 52 HAFTALIK GERZE VE DENİZLİ HOROZLARINDA BAŞLICA SPERMATOLOJİK ÖZELLİKLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

P. B. Tuncer*

H. Kinet*

N. Özdoğan*

A. Bilgen*

* Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü, Ankara

Bu çalışma yerli gen kaynaklarımızdan olan Gerze ve Denizli horozlarında spermatolojik özelliklerin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü'ndeki gen kaynağı muhafaza sürüsünden tesadüfi seçilmiş 30'ar Gerze ve Denizli horoz kullanıldı. Horozlardan haftada 2 kez masaj yöntemi ile toplam 60 kez sperma alındı. Her horoza ait hem 44. ve hem de 52. haftalardaki spermaların başlıca spermatolojik özellikleri değerlendirilmiş ve ortalama ejakülat miktarı (ml), spermatozoa motilitesi (%), spermatozoa yoğunluğu ($\times 10^9/\text{ml}$), anormal spermatozoa oranı (%), ölü spermatozoa oranı (%) ve spermanın pH değeri saptanarak yaşlar arasında farklılıklar ortaya kondu.

Gerze ırkı horozlarda 44. haftada tespit edilen ortalama spermatolojik özellikler sırasıyla 0.36 ± 0.02 , 76.67 ± 2.20 , 2.04 ± 0.10 , 5.28 ± 0.39 , 16.47 ± 2.22 ve 7.54 ± 0.05 tespit edilirken; 52. haftalık aynı horozlarda ise 0.43 ± 0.02 , 76.83 ± 2.44 , 2.64 ± 0.08 , 6.23 ± 0.41 , 17.93 ± 2.41 ve 7.72 ± 0.04 olarak saptandı.

Denizli ırkı horozlarda ise bu değerler sırasıyla 44. haftada 0.67 ± 0.03 , 73.92 ± 3.23 , 2.26 ± 0.11 , 6.20 ± 0.60 , 19.78 ± 3.22 , 7.55 ± 0.06 ; 52. haftalık aynı Denizli horozlarında ise 0.77 ± 0.05 , 73.75 ± 3.16 , 2.51 ± 0.11 , 7.60 ± 0.95 , 20.87 ± 3.14 ve 7.75 ± 0.03 olarak bulundu.

Elde edilen veriler Varyans Analizi ile değerlendirilmiş farklılık tespit edilenlere Duncan test ile kontroller yapılmıştır. Gerze ırkı horozlarda haftalar arası anormal spermatozoa oranı, yoğunluk ve ejakülat miktarı arasındaki fark $P<0.01$ düzeyinde, pH değerinde ise $P<0.05$ düzeyinde önemli saptandı. Denizli ırkı horozlarda haftalar arası anormal spermatozoa oranı, yoğunluk ve pH değerleri arasındaki fark önemli ($P<0.01$) tespit edildi.

Anahtar kelimeler: Gerze horozu, Denizli horozu, spermatolojik özellikler